

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljajo po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

▼ Ljubljani v sredo 28. septembra 1881.

Obseg: Razglas kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani in v Kranji. — Na česa pri odgoji kmečke mladine treba dandanes najbolj paziti? — Prilika je tu, oklenimo se je in bodimo praktični! (Konec.) — Avstrijska deželjska banka in njeni najnovejši sklepi in njena razna podjetja. — Gospodarske novice. — Méd — izvrsten živež človeku. — Slovenska prisega iz leta 1782. — Spomini. — Deželni zbori. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas

kranjskim živinorejcem o prodaji goved v Ljubljani in v Kranji.

C. k. kmetijska družba kranjska bode

v Ljubljani 8. dne oktobra dopoldne ob 9. uri na dvorišči gostilnice „zum baierischen Hof“ na dunajski cesti po očitni dražbi prodajala iz državne subvencije nakupljene plemenske junce in telice (kakih 10 do 14) štajarskega Muriškega (sivega) plemena,

v Kranji pa 10. dne oktobra dopoldne ob 9. uri kakih 15 repov Belansko-Pincgavskega (rudečega) plemena.

Ta živina se bode postavila na prodaj za polovico tiste cene, za katero jo družba kmetijska kupi, in se prodá tistemu, kdor največ dá, proti temu, da jo 1) koj plača in 2) se po pismu zaveže, da jo najmanj dve leti za pleme obdrži. K tej dražbi se zato pripuščajo samo kranjski živinorejci.

Glavni odbor kmetijske družbe kranjske v Ljubljani 24. septembra 1880.

Na česa pri odgoji kmečke mladine treba dandanes najbolj paziti?

Spisal Anton Dergane.

Ko so se razglasile nove šolske postave, da bode moral vsak otrok šolo obiskovati ter učiti se raznih predmetov, jeli so ljudje zlasti na kmetih godrnjati in z glavami majati, češ, da „iz te moke ne bode zdravega kruha“. Mislili so si namreč, da se ta postava ne bode dala tako lahko izpeljati, pa ko bi to bilo mogoče, prinesel bi ta učni načrt malo koristnega sadú, npravni odgoji bil bi pa v veliko škodo, zraven pristavili so pa temu še to opazko: zakaj se ni postavil med obligatne predmete tudi nauk v kmetijstvu, za kmeta najbolj važni predmet?

In ti ljudje se niso motili! Naš kmet v obče je praktičen, previden, ima zdravo domačo pamet in zrele nazore. On si je mislil to reč tako-le: Ako bodo hodili otroci dolgo časa v šolo in učili se raznovrstnih reči, izneverili se bodo kmečki hiši in svoji domači družini,

ter postali polovičarji, to je, zmazek, ki ni tič ne miš, „človek“, ki naučil se je v šoli nekoliko in to površno, ki ni potem ne za kmeta, ne za gospoda, ki zataji pri vsaki priložnosti svojo domačijo, ter sramuje se celó svojega kmečkega stanú. Še hujši bila bi v tej zadevi pa kmečka dekleta, ki mislijo, ako znajo uže nekoliko plesti in drugih ročnih delov — po stari narodni pesmi: „znam štrikat, znam heklat, znam šivat lepó“, da so uže na pol gospodičine in da cele postanejo potem, ko pridejo k gospôdi v mesto služiti.

V istini! kmet se ni prevaril v svoji sodbi. Kdor kmečke razmere natančno pozna, potrditi mora to za kmetijski napredek zeló žalostno novico. — Večina dečkov, ki izostala je iz šole, sramuje se potem domačega, kmečkega dela in domačih običajev; isto tako tudi dekleta. Ako jih stariši silijo delati na polji in sploh opravljati domača, kmetijska dela, zavrnejo jih taki prevzetneži: „jaz se nisem zato učil ali učila, da bi gnoj kidal“; dekleta ne spraviš pa še tako daleč, da bi gnala živino na vodo, pojdem rajši v mesto služiti, „vsaj znam štrikat“ zadere se ti taka popačena punčara. Ako je pa v resnici tako — in kdo bode rekel, da ne — kako moremo tej nezgodi in veliki oviri kmetiškemu napredku v okom priti?

Da bomo vprašanje to rešili dobro, moramo spregovoriti nekoliko besedic o cilju, ki ima ga ljudska šola na deželi. Kmečka ljudska šola, to je, sploh šola na deželi, osnovana je za kmečki stan in ima edino le ta nalog, kmečke otroke pripravljati ter izrediti jih za kmete v pravem in dobrem pomenu. Ljudski učitelj na deželi mora pri vsacem predmetu pred očmi imeti ta cilj, ter prirediti v tem smislu ves svoj učni načrt.

Prva napaka, ki more jo ljudski učitelj na deželi narediti, je ta, da ne razloči šolske mladine, katero ima odgojevati, od one, ki pripravlja jo učitelj v mestu za srednje šole. Vsak odgojitelj, predno začne važno delo izreje, se mora vprašati, koga imam odgojevati, zraven misliti pa na konec, po starem latinskem pregovoru „respice finem“. Drugače moramo odgojevati otroke za kmečki stan, drugače zopet za šole, na katerih se potem pripravljajo dečki za obrtniški, kupčijski stan, ali pa na srednjih šolah za druge stanove. Tu utegnil bi nam pa kedo ugovarjati, da ljudska šola ima povsod enaki nalog, kajti ona soznanja otroke samo s prvimi učnimi elementi. Dobro! al to veljá samo o ljudskih šolah takih, ki pripravljajo otroke za srednje